

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 września 2013r. w Suwałkach

sprawy **P. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rentę socjalną

w związku z odwołaniem P. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 16 kwietnia 2012 r. znak (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje P. P. prawo do renty socjalnej od dnia 10 marca 2012r. do dnia 31 lipca 2015r.**
- 2. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego w nie ustaleniu P. P. prawa do renty socjalnej.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 16.04.2012r. odmówił P. P. prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

P. P. wymienionych warunków nie spełnia, ponieważ Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 10.04.2012r. ustaliła, że nie jest on całkowicie niezdolnym do pracy.

W odwołaniu od tej decyzji P. P. domagał się jej zmiany i przyznania prawa do renty socjalnej. Opisał trudności jakie powoduje u niego schorzenie diabetologiczne. Jego przebieg powoduje wiele utrudnień w życiu codziennym, gdyż wymaga stałej kontroli i przyjmowania leków o określonych dawkach i porach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

Faktycznie, jak wskazał organ rentowy, zgodnie z art. 4 ust. 1 powołanej ustawy o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W sprawie jednak co do odwołującego się należało uznać, że jest on całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia sprawności swojego organizmu, które powstało u niego w trakcie nauki szkolnej i przed ukończeniem przez niego 18 roku życia.

Na potrzeby Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oceny niezdolności do pracy stosownie do art. 5 powołanej ustawy o rencie socjalnej w zw. z art. 14 ust. 1, 2a i 2e ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu, a gdy osoba zainteresowana wniesie od tego orzeczenia sprzeciw, komisja lekarska Zakładu. Na potrzeby natomiast postępowania sądowego stosownej oceny niezdolności do pracy dokonują, na podstawie art. 278 kpc, biegli lekarze sądowi.

W trakcie postępowania przed organem rentowym lekarz orzecznik stwierdził u odwołującego całkowitą niezdolność do pracy do 31.03.2015r. W jego ocenie niezdolność ta powstała przed dniem 10.03.2012r., a orzeczenie o niezdolności do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie od 10.03.1994r. do nadal. Ponieważ główny orzecznik podniósł zarzut wadliwości tego orzeczenia, sprawę skierowano do komisji lekarskiej, która nie stwierdziła u odwołującego się całkowitej niezdolności do pracy.

W sprawie Sąd uzyskał trzy opinie biegłych lekarzy sądowych. Pierwszą opinię wydali biegli lekarze sądowi z zakresu diabetologii – dr n. med. E. P. i chorób wewnętrznych – dr n. med. Z. H.. Biegli ci po przeanalizowaniu dokumentacji medycznej i przeprowadzeniu badania odwołującego się rozpoznali u niego cukrzycę typu 1 leczoną insuliną metodą czterech wstrzyknięć, niewyrównaną metabolicznie oraz chorobę refleksu przełyku. Zaopiniowali, iż przebieg schorzenia diabetologicznego powoduje u odwołującego się całkowitą niezdolność do pracy do dnia 31.07.2015r. Inna biegła lekarz z zakresu diabetologii – dr n. med. I. J. także rozpoznała u odwołującego się cukrzycę typu 1 niewyrównaną metabolicznie i uznała odwołującego się za całkowicie niezdolnego do pracy na okres roku od momentu badania tj. od 29.09.2012r. Ostatnią opinię wydał zespół lekarzy sądowych z zakresu diabetologii – dr n.med. E. P., psychologii – A. M. C. i psychiatrii – J. M.. Biegli ci po ponownym przebadaniu odwołującego się i analizie dokumentacji medycznej rozpoznali cukrzycę typu 1 leczoną insuliną metodą czterech wstrzyknięć, niewyrównaną metabolicznie, chorobę refleksową przełyku oraz funkcjonowanie intelektualne odwołującego się w sferze wykonawczej na poziomie niższym od przeciętnego. Również zaopiniowali, iż odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy do 31.07.2015r.

Jak natomiast wypowiedział się Sąd Najwyższy, choćby w wyroku z dnia 14.03.2007r. III UK 130/06 (LEX 368973), w sprawie o świadczenie rentowe to ustalenia biegłych lekarzy sądowych dostarczają sądowi wiedzy

specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenia rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości.

Sąd zaś podzielił opinie biegłych sądowych, gdyż zostały sporządzone przez specjalistów i są jednoznaczne w swojej wymowie. Nie znalazł zresztą powodów, aby tych opinii nie podzielić.

Odnosnie zarzutów organu rentowego i kolejnego żądania powołania nowego zespołu biegłych należy wskazać, iż stan zdrowia odwołującego się był badany na datę wydania skarżonej decyzji. Podnoszenie, iż ocena jego stanu zdrowia opierała się na przedterminowych, nieaktualnych badaniach było zatem nieuzasadnione i niezrozumiałe. Podobnie należało również ocenić argumentację, iż skoro odwołujący uczy się to znaczy, że nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Pomijając kwestię specyfiki choroby, na którą cierpi odwołujący się, jej przewlekłość, to jak wynika z przepisów ustawy o rencie socjalnej, prawo do tego świadczenia nie jest w żadnym stopniu uzależnione od wyników w nauce. Idąc bowiem tokiem rozumowania organu rentowego to świadczenie to powinny otrzymywać te osoby, które nie rodziły sobie w nauce. Wskazać należy, iż renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 08.04.2008r., sygn. I UK 264/07, LEX 449875). Choć więc wnioskodawca nadal się uczy to okoliczność ta nie może przesądzać o niezdolności do pracy. Organowi rentowemu umknęło, iż odwołujący się nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy w związku ze schorzeniami psychologicznymi lub ograniczającymi jego pod względem intelektualnym, utrudniającym możliwość dalszego kształcenia lub nauki w ogóle. Nawet gdyby miał problemy natury psychologicznej nie można mu odbierać prawa do kształcenia choćby w systemie indywidualnym. Zatem formułowanie zarzutu, że jako osoba ucząca się „czyli pracująca umysłowo” nie jest niezdolna do jakiejkolwiek pracy, czyli nie jest całkowicie niezdolna do pracy, jest bezpodstawne. Zarzut ten jest na tyle nietrafiony, że nie wymaga dalszych wyjaśnień i komentarzy.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Suwałkach, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się prawo do renty socjalnej od dnia 10.03.2012r. (czyli od momentu ukończenia 18 roku życia, gdyż prawo do renty przysługuje tylko osobom pełnoletnim) do dnia 31.07.2015r, czego wyraz dano w punkcie 1 wyroku.

Sąd miał na uwadze, że biegła sądowa lekarz I. J. uznała odwołującego się za całkowicie niezdolnego do pracy tylko od 29.09.2012r. i jedynie na okres jednego roku. Sąd jednak opinii tej w zakresie terminu niezdolności do pracy nie podzielił. Biegła nie uzasadniła bowiem dlaczego przyjęła niezdolność do pracy odwołującego się jedynie od 29.09.2012r., a jej stwierdzenie, że okres jednego roku winien być wystarczający na uzyskanie stabilizacji przebiegu choroby, jest zbyt dowolny. Przecież i z jej opinii i innych biegłych wynika, że u odwołującego jest źle wyrównana cukrzyca, która pogorszyła się w ciągu ostatniego roku. Stąd przed 29.09.2012r. była przez rok czasu równie źle wyrównana jak i 29.09.2012r. i trudno sądzić aby jej wyrównanie tak od razu polepszyło się w ciągu jednego roku. Dlatego też Sąd podzielił opinie innych biegłych sądowych lekarzy, zwłaszcza biegłych sądowych lekarzy E. P. z zakresu diabetologii i Z. H. z zakresu chorób wewnętrznych, z których wynika, że całkowita niezdolność do pracy u odwołującego się istniała u niego jeszcze przed ukończeniem 18 roku życia tj. 10.03.2012r. oraz, że odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy do 31.07.2015r.

Jak stanowi art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przepis zawarty w zdaniu drugim art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nakłada więc na Sąd przyznający prawo do świadczenia obowiązek zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno

stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28.04.2010r. sygn. IIUK 330/09 LEX 6-4220).

Wniosek odwołującego się w powyższym względzie z argumentacją przez niego przedstawioną, został zatem przez Sąd uwzględniony. Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie, "wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji" polegać może, między innymi, na: przedłożeniu przez wnioskodawcę brakujących dowodów, uzyskaniu orzeczenia lekarza orzecznika w sprawach świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy (por. uzasadnienie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.01.1991r., sygn. akt II URN 120/90 oraz K. Antonów, M. Bartnicki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, Warszawa 2007, s. 402). W przypadku odwołującego organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie w sprawie niezdolności do pracy do celów rentowych wydane przez komisję lekarską (por. m.in. uzasadnienie wyroku TK z dnia 11.09.2007r. sygn. P11/07 LEX 316047, uzasadnienie wyroku Sądu najwyższego z dnia 07.04.2010r. sygn. IUK 345/09 LEX 607445). W sprawie wszyscy biegli lekarze sądowi zgodnie zaopiniowali, iż odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy. Opinie zostały wydane w oparciu o te same dowody, którymi dysponował organ rentowy (dokumentacja medyczna i badanie wnioskodawcy). Prawem strony jest składanie zastrzeżeń i wniosków w toku procesu, jednak organ rentowy, jako strona dysponująca szerszym arsenałem możliwości i środków, nie może przedłużać postępowania sądowego bez żadnych ujemnych konsekwencji dla siebie.

Dlatego mając na względzie treść powołanego przepisu orzeczono, jak w punkcie 2 wyroku.

Poza tym Sąd chce zauważyć, że stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS, że nie wyraził zgody na zwrot kosztów przejazdu osoby towarzyszącej odwołującemu się na badanie lekarzy orzeczników ZUS jest niezrozumiałe. W sprawie przecież jest niewątpliwe, że odwołujący się jeszcze jako osoba niepełnoletnia (przed ukończeniem 18 roku życia) miał trzykrotnie niedocukrzenie z utratą przytomności w ciągu roku oraz kilkakrotne stany hipoglikemii, których nie odczuwał (patrz dokumentacja medyczna i opinia biegłych). Stanowiło to istotne zagrożenie bezpieczeństwa odwołującego się. W związku z tym musiał mieć osobę towarzyszącą dlatego swego bezpieczeństwa, zwłaszcza że tylko co skończył 18 lat i z uwagi na chorobę jest w pewien sposób ułomny w życiu codziennym, a przejazd z E. gdzie mieszka, do O. na badania zajmuje środkami komunikacji publicznej wiele godzin, nie wspominając już o sytuacji stresowej z tym związanej, co tylko potęgować może wystąpienie hipoglikemii.

PW/mt